

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ संख्या 20) पर दिए गए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page No. 20) of this Test Booklet.

मणिपुरी में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका के पृष्ठ संख्या 2 व 19 देखें।

For Instructions in Manipuri, see Page Nos. 2 and 19 of this Booklet.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश :

1. यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका का एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग—IV (भाषा—I) या भाग—V (भाषा—II) मणिपुरी भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
2. परीक्षार्थी भाग I, II, III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
3. अंग्रेजी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग—IV व भाग—V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
4. इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं उत्तर-पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल काले/नीले बॉलपॉइंट पेन का प्रयोग करें।
5. इस भाषा पुस्तिका का संकेत **M** है। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका का संकेत, उत्तर-पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो, तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
6. इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं तथा प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग—IV : भाषा—I (मणिपुरी) (प्रश्न सं० 91-120)
भाग—V : भाषा—II (मणिपुरी) (प्रश्न सं० 121-150)
7. भाग—IV में भाषा—I के लिए 30 प्रश्न और भाग—V में भाषा—II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल मणिपुरी भाषा से सम्बन्धित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा—I और/या भाषा—II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) मणिपुरी के अलावा है/हैं, तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लें। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन-पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
8. परीक्षार्थी भाग—V (भाषा—II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा—I (भाग—IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
9. रफ़ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
10. सभी उत्तर केवल OMR उत्तर-पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

Instructions for Candidates :

1. This Booklet is a Supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part—IV (Language—I) **OR** Part—V (Language—II) in **MANIPURI** language, but **NOT BOTH**.
2. Candidates are required to answer Parts I, II, III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
3. Questions on English and Hindi languages for Part—IV and Part—V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
4. Use **Black/Blue Ballpoint Pen only** for writing particulars on this page/marking responses in the Answer Sheet.
5. The CODE for this Language Booklet is **M**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the Answer Sheet and on your **Main Test Booklet** is the same as that on this Language Supplement Test Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
6. This Test Booklet has **Two** Parts, IV and V, consisting of **60** Objective-type Questions and each carrying 1 mark :
Part—IV : Language—I (Manipuri) (Q. Nos. 91-120)
Part—V : Language—II (Manipuri) (Q. Nos. 121-150)
7. Part—IV contains 30 questions for Language—I and Part—V contains 30 questions for Language—II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Manipuri Language have been given. **In case, the language(s) you have opted for as Language—I and/or Language—II is a language other than Manipuri, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The languages being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.**
8. **Candidates are required to attempt questions in Part—V (Language—II) in a language other than the one chosen as Language—I (Part—IV) from the list of languages.**
9. Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
10. The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____

Name of the Candidate (in Capitals)

अनुक्रमांक (अंकों में) : _____

Roll Number (in figures)

(शब्दों में) : _____

(in words)

परीक्षा-केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____

Centre of Examination (in Capitals)

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____

Candidate's Signature

निरीक्षक के हस्ताक्षर : _____

Invigilator's Signature

Facsimile Signature Stamp of Centre Superintendent _____

LANG. CODE

10

পেপার—II

M

মণিপুরী লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট

ভাগ—IV অমসুং V

হায়রক্ৰিফাওবা টেস্ট বুকলেট অসি হাংদোকনু।

বুকলেটশিগী নীতি-নিয়মশিং (Instructions) (লমাই 19 অমসুং 20) অসি য়ান্না চেকশিনা পাউ।

কেন্দিদেটশিংদা পীবা ইস্ট্রাক্শনশিং :

- বুকলেটসি মণিপুরী লেঙ্গুয়েজদা পাৰ্ট—IV (লেঙ্গুয়েজ—I) নত্রগা পাৰ্ট—V (লেঙ্গুয়েজ—II) দা পরিক্ষা থানিংবা কেন্দিদেটশিংদাদমক ম্যেন টেস্ট বুকলেটতগী সপ্লিমেন্ট অমনি। অনিমক্তি পুন্না পরিক্ষা থাৰা য়ারোই।
- কেন্দিদেটশিংনা ম্যেন টেস্ট বুকলেটতগী পাৰ্ট—I, II, III অমসুং মখোয়না খনবা লেঙ্গুয়েজশিংদগী পাৰ্ট—IV অমসুং পাৰ্ট—V কী পাউখুম পীবা দরকার লৈ।
- ইংরাজি অমসুং হিন্দী লেঙ্গুয়েজশিংগী পাৰ্ট—IV অমসুং পাৰ্ট—V রাহংশিং ম্যেন টেস্ট বুকলেটতা পীরে। লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্টশিংদাদমক তোঙান্না হংবা য়াই।
- লমায়সিদা পাৰ্টিকুলারসিং ইননবা ব্লেক/ব্লু বোল পোইন্ট পেনখক্তংমক শীজিনৌ।
- লেঙ্গুয়েজ বুকলেটশিগী কোডতি **M** নি। অঙ্গর শীটকী সাইড—2 দা ইরিবা কোডতুগা অমসুং ম্যেন টেস্ট বুকলেটতা ইরিবদুগা লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট বুকলেটকীশিগা চপ মানবরা হায়না য়েংউ। মান্দদবা থোক্ৰবদি কেন্দিদেটনা খুদক্তা লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট বুকলেট অদু শীন্দোক্ৰবা ইনভিজিলেটরদা रिपोर्ट तोगदबनि।
- बुकलेट असिगि पारट अनिनि IV अमसुं V। मसिदा राहं अमममदा मार्क अमा पीबा राहं 60 याँइ :
पारट—IV : लेङ्गुयेज—I (मणिपुरी) (बा : 91 दगी बा : 120)
पारट—V : लेङ्गुयेज—II (मणिपुरी) (बा : 121 दगी बा : 150)
- पारट—IV लेङ्गुयेज—I गी राहं 30 याँइ अमसुं पारट—V लेङ्गुयेज—II गी राहं 30 याँइ। बुकलेट असिदा मणिपुरी लेङ्गुयेजदंग्गा मरी लैनबा राहं हंइ। नहरा नङ्गी लेङ्गुयेज—I अमसुं लेङ्गुयेज—II ओइना खनबा लेङ्गुयेजशिंग्दु मणिपुरी नत्रबदि लेङ्गुयेजदुदा राहं हंवा टेसट बुकलेट अमा पीनबा हायबीयु। पाउखुम पीरिबा लेङ्गुयेजशिंग्दु नहक्की एप्लिकेशन फोर्मदा इथिबा लेङ्गुयेजशिंग्गा मानगदबनि।
- केन्दिदेटशिंग्ना लेङ्गुयेजशिंग्गी लिष्टतगी लेङ्गुयेज—I ओइना खनखिबदु नत्रबा अतोप्ला लेङ्गुयेज अमदा पारट—V (लेङ्गुयेज—II)दा याँइरिबा राहंशिंग्गी पाउखुम पीबा दरकार लै।
- टेसट बुकलेटता पीरिबा मफमदूतदा रफ बार्क तोगदबनि।
- पाउखुमशिंग्दु (OMR) पाउखुम चेदा इगदबनि। नङ्गी पाउखुमशिंग्दु चেকसिन्ना मार्कतो। पाउखुमशिंग् होअनबा मूक अठौबा शीजिन्ना यादे।

केन्दिदेटकी मीं :

रोल नम्बर (अङ्क मयेङ्का) :

बाहैदा :

परिष्कागी सेन्टर :

केन्दिदेटकी सिगनेचर :

इनविजिलेटरगी सिगनेचर :

Facsimile signature stamp of Centre Superintendent

কেन्दিदेटशिंना **MANIPURI Language-I**
लौरबदि पारु-IV गी (राहं 91-120) फाउबगी
पाउखुम पिनबा होउनगदबनि ।

Candidates should attempt the
questions from **Part-IV (Q. Nos.**
91-120), if they have opted
MANIPURI as **Language-I** only.

TEACHERS

Part—IV / কাখন—IV
Language—I / লোন—I

Manipuri / মণিপুরী

কেन्द्रিদ্দেশিংনা MANIPURI Language—I লৌরবদি পাৰ্ট—IV গী (বাহং 91-120) ফাওবগী পাউখুম পিনবা হোংনগদবনি ।

দিরেক্সন : মথাগী বাহংশিংসিগী মখাদা পীরিবা ওপসনশিং
অসিদগী ঋইদগী চান্নবদু খল্লগা পাউখুম গীমু
(বাহং 91-105) :

91. লোন তস্বীবদা তুংওইননা লৈহৌরবা
মহৌরৌইশিংগী ঋইদগী ফবা মতস্বীসি—

- (1) তোঙান্না তস্বীবনি
- (2) কাংলুপ (Group) ওইনা তস্বীবনি
- (3) মমান্নবশিংগা তস্বীবনি
- (4) মথকীশিংসি লৌইনমক্ৰি

92. লোন তস্বীবগী ওবজেক্তিভ ইভালুয়েসন্না দরকার
লৌরিবসি—

- (1) ওবজেক্তিভ ওইবা অমসুং অফ-ফত্ৰ য়েংবদুনি
- (2) পুল্লপকী অমসুং লোনচংকী য়েংবদুনি
- (3) থাজনিংঙাই অমদি চান্নব্রা য়েংবদুনি
- (4) মথকীসি লৌইনমক্ৰি

93. মথাগীশিংসিদগী করস্বনা লোন তস্বীবগী পান্দম
নত্তবগে ?

- (1) বাখল্লোন পুথোকপা
- (2) লোন খংবা
- (3) ইবদা য়ান্না হৈবা
- (4) অনৌবা পুথোকপা

94. লোনগী স্কীল খংবদা মথাগীশিংসিদগী করস্বনা
চুমদবগে ?

- (1) লোনগী স্কীলশিং খংনবা হোংন্ববদা
লোনগী পথাপতনা (principle) লোনগী
পাকটিসতগী মক্ৰ ওই
- (2) অঙাংশিংনা তাবা, ঙাংবা, পাবা অমসুং ইবগী
মথং-মনাওসিদমক তস্বী
- (3) পাবা অমদি ইবগী স্কীলশিংসি স্কুলদা পূক্ৰিৎ
চিংশিংগদবনি
- (4) লোনগী স্কীল মরিসি মরি লৈনৈ

95. “কনাগী গ্রামারনো খংদনা অঙাংনা থুনা লোন তন্মী।”

মসি কনানা হায়বনো ?

- (1) মহারিশি পটানজলি
- (2) লোর্ড স্বীট
- (3) লোর্ড মেকোলে
- (4) জিন পিয়াজেৎ

96. নংনা ক্লাসতা তন্নীরিঙৈদা মইরোইশিংনা অরুবা রাহংশিং অমসুং খংদবশিং হংই। অসিগুম্বা ফিভমসিদা নং করি তৌগদগে ?

- (1) খুদজা পারগা নংনা মইরোইশিংনী খংদবশিংদু তাক্কনি
- (2) নংনা হংঙকপশিং অমদি খংদবশিংদু ইশিনলগা মথংগী নুমীত্তা তাকপিগনি
- (3) নংনা লাইরিঙ্গী পাউ হায়গনি অদুগা খংদবশিংদু কোনা খন্নসি হায়গনি
- (4) থকসি-খাসি লৈনবা সিগুম্বা রাহংহংগনু হায়গনি

97. নম্ফুদা মতম অতেনবদা য়ান্না পাশিনবগী হৈনবীনা মইরোইদা করি মাংজবগে ?

- (1) মখোয়গী লৌশিং হেনগৎহন্দে
- (2) মশাগী থাজবা মাংহ্নলি
- (3) ক্লাসকী তম্বদগী মখোয়সি লাপ্পা লৈ
- (4) রাখল ফজনা খাদরগা য়েংবা ঔমহন্দে

98. লোন তন্নীবদা ইন্দক্তিভ মেখদকী খুদোংচাবা অমদি—

(1) মইরোইশিংনা হোমবার্ক তৌরোই

(2) মতম অতেনবদা নম্ফুদা পাশিনবগী হৈনবী লাকহন্দে

(3) ক্লাসতা থকসি-খাসি লৈহল্লি

(4) মইরোইশিংনা অতেন্বা মতমদা য়ান্না তন্নী ঔন্মী

99. লোনসি ঞ্বাইদগী ফবা _____ ফোংদোকপগী অমদি ইশা রাখলগী মেডিয়মনি।

- (1) শন্দোকপা
- (2) খোমজিনবা
- (3) বা হায়দোক-হায়জিন
- (4) লোইনমক্কি

100. ইন্দিয়াগী অঙাং অমনা তমগদবসি—

- (1) মমালোন
- (2) মমালোন অমদি रिजनदुगी लोन
- (3) মমালোন অমদি ইংলিশ
- (4) অপাস্বা লোন অহুম

101. ইনক্লুসিভ ক্লাসরুফম অমদা লোন তস্বীবদা শিংনবা অমদি—

- (1) চপ-চাবা লোন তস্বগী ফিভম অমা শাগৎপা ঙমদবনি
- (2) তস্বগী মচাক রাৎপগীনি
- (3) মইহেরোইশিংগী ঙমজবদা মান্দবগীনি
- (4) মইহেরোইশিংগী মরজ্ঞা খেৎনবা অপাস্বা লৈবগীনি

102. মখাদা পিরিবশিং অসিদগী করস্বনা মমালোন তস্বীবগী লৌশিং নত্তবগে ?

- (1) মতিক চাবা লোনগী লৌশিং ফংবা
- (2) মচাকশিংগী লৌশিং ফংবা
- (3) খোনথোকী লৌশিং ফংবা
- (4) লোনগী ইবগী মখল-মখা কয়াগী লৌশিং ফংবা

103. মখাগীশিংসিদগী করস্বনা তস্বীবগী মেথদনো ?

- (1) সেলেকসন মেথদ
- (2) ইন্টরেস্ট মেথদ
- (3) মোতিভেসন মেথদ
- (4) মথকীশিংসি লোইনমক্ৰি

104. লোন তস্বীবদা ওডিও-ভিজুয়েল মচাকশিংনা কান্নহলিবসি—

- (1) খোনথোক চুমথোকপদনি
- (2) ইবদা চুমথোকপদনি
- (3) পাবদা চুমথোকপদনি
- (4) মথকীশিংসি অমত্তা নত্তে

105. অরাৎপা মেনখৎনবা (remedial) তস্বীবগী মতস্বীনা—

- (1) অরাৎপাশিংদুগী খংদোক্ৰুবা হেৎনবদা অরুবা হেংগৎহল্লি
- (2) অরাৎপা লৌথোকপদা মাইপাকহনলি
- (3) অরাৎপাশিংদু মওংতাদনা লৈহনলি
- (4) অরাৎপাশিংদুদা লোনগী পথাপকী লৌশিংপি

দিৱেশ্বৰ : মখঞ্জা পীৰিৰা বাৰেং মতেক অসি পাৰগা পাউখুম
পীয়ু (ৰাহং 106-114) :

মীয়ালা জননেতা হয়না খঙনখিবা হিজম ইৰাবত পীক্লিঙৈদা
মমা-মপা নৌনা কায়নখি। নহা ওইৰিঙৈদগী হৌনা সমাজগী
থবক থৌৱম ফয়াদা শৱাক যাবা হৌৱকখি। “নীংতম্বা হয়বসি
মীওইবগী পোকপগা লোয়নৱৰুবা অধিকাৱনি।” হয়বা
লোকমান্য তিলককী খোল্লাউ অসি ইৰাবতনা কননা থাজখি।
মমঙোন্দা তিলককী পুলি অমসুং থবকী মমি তাখি। মণিপুৰী
জাতিবু সেবা তৌনবা লিংখংখিবা, হৌগৎলকপদা সমাজ
অমসুং সংস্কৃতিগী সংস্থান ওইৱস্বা, তুংদনা ৰাজনীতিগী শক্তম
লৌৱকখিবা “নিখিল মণিপুৰী হিন্দু মহাসভা” লিংখংপদা
ইৰাবতনা অচৌবা হৌদাং লৌখি। সংস্থান অসিগী অহানবা সভা
১৯৩৪গী মেগী তাং ৩০দা সনা কোনুংগী ৰাসমঙলগী অনৌবা
মাণ্ডবতা ফমখি। সভা অসিদা ব্ৰহ্মদেশ অমসুং অসাম নচিংবা
মফমদগী মণিপুৰীশিংগী মীহুং যাওখি। ১৯৩৬ ইংগী জনুৱাৰী
তাং ২৬তগী ৩০ ফাওবা হৰাও কুশ্মেগা লোয়ননা অচৌবা
মীফম অমা ফমখি। মণিপুৰগী ঐতিহাসিক ওইৱবা সংস্থান
অসিগী সেক্ৰেটৰী ইৰাবত সিংহনা ওইখি। কাছাৱগী মীফমদদি
চুৱাচান্দ মহাৰাজনা সভাপতি ওইখি। বৰ্মাগী মণ্ডলেদা
১৯৩৭কী ফেব্ৰুৱাৰী ২৮দগী মাৰ্চ ২ ফাওবা ফমখিবা মীফমদদি
ইৰাবতনা সভাপতি ওইখি। মহাসভা অসিগী ১৯৩৮গী
ডিচেম্বৰ ২৯দা ফমখিবা মীফমদদি ৰাজনীতিগী শক্তম লৌৱক্লে।
হিন্দু হয়বা ৰাহৈ অসি লৌথোক্লেগা নিখিল মণিপুৰী মহাসভা
হয়না খঙনৱে। ইৰাবতকী মতম অসি মণিপুৰী হিন্দু সমাজদা
মাংই-শেংই তৌদুনা য়ান্না ওৎলম্বী। মসিগী মাইয়োক্তা ইৰাবত
অমসুং মহাসভাগী কৰ্মীশিংনা কন্না থেংনৱম্বী। কৰি কৰিগুম্বদা
ইৰাবতনা নিংথৌনা মাংঙি হয়না ইছোকপিৱবা প্ৰজাশিংদুগী
ঈশৈ হনবা ওইনা যাওদুনা শোৱাৎ শেংনবী। ইৰাবতকী পুলিদা
অচৌবা অণনবা অমা লাকখিবদি ১৯৩৯গী নুপী লানগী
মতমদনি। মতম অসি মিল মপুশিংনা চেং তৰুবা ফৌ য়ান্না
ৰানশিনখিদুনা প্ৰজা মীয়ালা ফৌ ৰানবা ফংনৱক্লে। লোয়ননা
ফৌগী মমলসু হেনগৎপ্ৰে। নুপী ময়াম হৌদুনা মিল থিংউ

অমসুং মপান্দা চেং থাদোক্লেনু হয়না হৌৱম্বী। মসিগী ৰাথোক্তা
ডিচেম্বৰ ১২দা অসাম ৰাইফলগী সিফাইনা সঙ্গিননা থিন্দুনা
নুপী কয়ামৰুম শোকখি। মসিবু মণিপুৰগী ইতিহাসত নুপী লাল
হয়না খঙনৱি। মতম অসিমক্তী ইৰাবত মহাসভাগী থবকীদমক
কাছাৱদা লৈৱম্বী।

106. “নীংতম্বা হয়বসি মীওইবগী পোকপগা
লোয়নৱৰুবা অধিকাৱনি।” খোল্লাও অসি
কনাগীনো ?

- (1) ইৰাবতকীনি
- (2) মহাত্মা গান্ধীগীনি
- (3) সুভাসচন্দ্ৰ বোসকীনি
- (4) লোকমান্য তিলককীনি

107. ইৰাবতকী পুলি অমসুং থবকী
কনাগী মমি
তাখিবগে ?

- (1) মহাত্মা গান্ধি
- (2) জৱাহাৰলাল নেহৰু
- (3) সোৱোকখাইবম ললিত
- (4) লোকমান্য তিলক

108. মণিপুৰী জাতিবু সেবা তৌনবা লিংখংখিবা মহাসভা
অদুগী মমিং কৰি কোঁই

- (1) নিখিল মণিপুৰী হিন্দু মহাসভা
- (2) ভাৰতীয় কম্মুনিস পাৰ্টি
- (3) ব্ৰাহ্ম সভা
- (4) অমাত্ৰা লিংখৎলমদে

109. মহাসভাগী অহানবা মীফম মফম কদাইদা ফমথিবগে ?

- (1) অসামগী কোনুংদা
- (2) মণিপুৰ অমসুং অসামগী লোন্নবা মফম অমদা
- (3) কোনুংগী রাসমগুলগী অনৌবা মাণ্ডবতা
- (4) লৈবাকী রায়েলশং মনুংদা

110. নিখিল হিন্দু মণিপুৰী মহাসভাগী করস্বা মীফমদা চুৰাচান্দ মহাৰাজনা সভাপতি ঔইখিবগে ?

- (1) কাছাৰদা
- (2) মণিপুৰদা
- (3) কোনুংদা
- (4) সিলেটদা

111. ইৰাবতকী মতম অসি মণিপুৰী সমাজদা মীবু ওংপা অকনবা চৎনবী অমা লৈরস্বী চৎনবীদু করিনো ?

- (1) মীগা মীগা নুংশিনবা
- (2) জাৎ অমগা অতোনবা জাৎকা লৌন-লৈনবা যাদবা
- (3) মাংই-শেংই খায়বা
- (4) অমনা ঙাংবা অমনা তানদবা

112. ইৰাবতকী মতমদা নুগী লান করস্বা চহীদা থোকথি—

- (1) ১৮৩৯
- (2) ১৭৩৯
- (3) ১৯৩০
- (4) ১৯৩৬

113. মিল থিংউ অমসুং মপানদা চেং থাদোকনু—করি রাইহে পরেংনো—

- (1) কমপ্লেক্স
- (2) কম্পাউন্ড
- (3) ইন্টরোগেতিব
- (4) নেগেতিব

114. “ফৌগী মমলসু হেনগৎখ্রে”
রাইহে পরেং অসিদা নাউন কয়া যাওবগে ?

- (1) অমা
- (2) অনি
- (3) অহুম
- (4) মরী

দিয়েছেন : শৈরেং অসি পারগা মখাদা পীরিবা ব্রাহ্মশিং
অসিগী পাউখুম পীয়ু (ব্রাহ্ম 115-120) :

চাক্লিবনি ঐ চাক্লিবনি
নিবনা ঐগী ইথৌনি
নিবদা ফংবনা থবায়নি
ঐনা নিরি নঙনা পি়ি ।

পীবনা নঙগী থৌরাংনি
নিবনা ঐগী থৌওংনি
নিবদা ফংবনা থবায়নি
ঐনা নিরি নঙনা পি়ি

নিদ্রবসু পীরি—ঐগী থবায়
ঐগী হকচাং ঐগী রাখল ।

115. “চাক্লিবনি ঐ চাক্লিবনি” পীরিবা শৈরেং অদু মুন্না
পারগা খুম্মু—‘ঐ’ হায়রিবসি কনানো ?

- (1) কবিনি
- (2) কোয়না চংলিবদুনি
- (3) অঙাংনি
- (4) খঙদে

116. চাক্লিবগী মথৌ করিনো ?

- (1) নিরগা চাবনি
- (2) ঈশৈ শকপনি
- (3) ফন্তবা খুনবনি
- (4) খংনবা হৌবনি

117. চাক্লিবনা নিবদা ফংবসি করিনো ?

- (1) চানবা ফংবনি
- (2) শেংনবা ফি ফংবনি
- (3) থবায়নি
- (4) করিমত্তা ফংবা ওমদে

118. শৈরেং অসিদি কনানা নিরি ?

- (1) কবিনি নিরি
- (2) কারবারবালানা নিরি
- (3) রাজনিতীরালানা নিরি
- (4) চাক্লিবনা নিরি

119. শৈরেং অসি মুন্না পারগা খুম্মু। শৈরেংশিদি
য়াওরিবা ‘নঙ’ হায়রিবসিগী নুংগী অর্থদা কনানা
ইয়ু

- (1) কবিনি
- (2) প্রজানি
- (3) নিংথৌনি

(4) ঈশ্বরনি

120. ‘হকচাং’ ব্রাহ্মে অসি করি নাউননো ?

- (1) এব্‌সত্ৰেক নাউন
- (2) প্রোপার নাউন
- (3) কম্মন নাউন
- (4) এডজেক্টিভেল নাউন

কেন্দিদেটশিংনা **MANIPURI Language-II**
লৌরবদি পাৰ্ট-V গী (ব্রাহং 121-150) ফাওবগী
পাউখুম পিনবা হোৎনগদবনি ।

Candidates should attempt the
questions from **Part-V (Q. Nos.**
121-150), if they have opted
MANIPURI as **Language-II** only.

TEACHERS

কেन्द्रिदेटशिंना **MANIPURI Language—II** लौरवदि पार्ट—V गी (राहं 121-150) फाउखुम पिनवा होएनगदबनि ।

दिरैखन : मखागी राहंशिंसीगी मखादा पीरिवा ओपसनशिं असीदगी ख्वाइदगी चमबदु खल्लगा पाँउखुम पीयू (राहं 121-135) :

121. इनरूसिउ क्लासरूम अमदा महैरोईशिंना अयान्ना मतमदा अराखा तौबसि—

- (1) पावदनि
- (2) इवदनि
- (3) ङांवदनि
- (4) मथक्कीशिं लोइनमरि

122. “ग्रामारसि लोनचं-शजं (behavioural) अमदि राखलगी (theoretical) ओइबनि ।” मसि करन्ना मओंदा नंन्ना यावगे ?

- (1) पुन्ना याइ
- (2) मचें ओइना याइ
- (3) यादे
- (4) यावसु याइ यादवसु याइ

123. अपर प्राइमारि नत्रगा सेकेन्दरि खान्ना महैरोईशिंगी अपान्ना हेनगंखल्लवगीदमक दरकार लैरिबसि—

- (1) महैरोईशिंन्दु लाइरिक पाँउ हायगदबनि
- (2) महैरोईशिंन्दुदा हेन्ना हेन्ना ङांलगा तकपीगदबनि
- (3) महैरोईशिंन्दुदा हेन्ना डिकजेसन तौहनगदबनि
- (4) महैरोईशिंगी ग्रामार हेनगंखल्लवगदबनि

124. मखागीशिंसीदगी करन्ना ओरेल प्रजेन्टेसनगा चामदवगे ?

- (1) खोन्ना (voice) ङांवा (presentation)
- (2) शैरें थिवा
- (3) माइगा माइगा उनशिंल्लरगा ङांवा
- (4) साइन लोन्दा शिजिल्लवा

125. “मीओइवगी लोशिंग्यान हेनगंखल्लवगी ममालोन मरु ओइवदोना ममागी खोमलांसु मरु ओइ ।” मसि कनाना हायबनो ?

- (1) राजरिशि तेनदोन
- (2) रोइर्वन
- (3) महाया गाखि
- (4) डिडेकानन्द

126. महैरोईशिंगी मखोयना मुन्ना खंदवा लोन अमदा तन्नीरवदि—

- (1) फजना पुक्किं चंवसि ओइथोक्ते
- (2) महैरोईशिंना नन्फुदा पावा अमसुं चिंफा पुवगी हैनवी लाकई
- (3) महैरोईशिंना लाइरिक तन्ना हैनिंवा बांलकई
- (4) मथक्कीशिंसी लोइना चुन्मी

127. লোন তন্ত্ৰীবদা ৰাখলদা ফজনা চংহনলগা তন্ত্ৰীগী মীংয়েংসি—

- (1) তাবগা অমসুং পাবগনি
- (2) তাবখক্তনি
- (3) পাবখক্তনি
- (4) ইবাখক্তনি

128. লোন তন্ত্ৰীবদা খ্বাইদগী ৰাবসি—

- (1) অতেনবা মতমদা লৌশিং হেন্না পিবনি
- (2) তন্ত্ৰীগী মচাকশিংদা হেন্না লুবা মচাকশিং ফজনা তাকপদুনি
- (3) পারাদা মইহেৰোইশিংগী পূৰ্ণিং চিংশিনবনি
- (4) তন্ত্ৰীবদা ওজাশিংনা হেন্না হোৎনদবনি

129. “হেন্না লৌশিংশিংবা মইহেৰোইশিংগী খোনথোক অমসুং ৰাইশিং হেন্না লৈ।” মসি কনানা হায়বনো ?

- (1) টরমেন
- (2) ফিশর
- (3) থামবা
- (4) মখেয় অহ্মৰু হায়বনি

130. ৰাইশিংগী ৰাহনথোক পীবগী মছ্তা হেন্না ফবা মতন্ত্ৰীসি—

- (1) ৰাইশিংগী শ্ৰুগাইনা তাকপনি
- (2) ডিক্কাৰিদগী য়েংবনি
- (3) ৰাইহেদু ৰাইহেপৰেংদা হাপ্পগা শিজিন্নৰগা য়াব্ৰা য়েংবগী তাঞ্জা পিবনি
- (4) লোন তন্ত্ৰীবদা ৰাইশিংগী ৰাহনথোক তাকদবনি

131. ছাপা নম্বা লাইৰিক য়াওদনা অনিশ্চুৰা লোন তন্ত্ৰীবগী মতাংদা মখাগীশিংসিগী কৰম্বনা মতেং পাংবগে ?

- (1) নেচৰেল এপ্রোচ
- (2) লেঙ্গেইজ ইম্মৰসন
- (3) গ্রামাৰ ট্ৰান্সলেসন মেথদ
- (4) সিচুয়েসনেল এপ্রোচ

132. লান্না পাবগী হৈন্নবগী মরম অমদি—

- (1) মলটিলিঙ্গ্যালিজমনি
- (2) বাইলিঙ্গ্যালিজমনি
- (3) অচিনবা ক্লাসনি
- (4) পাবদা খুদোন্তী শিজিন্নদুনা মীত্তা তাকপদুনি

133. মখাগীশিংসিদগী করশ্বনা তপ্তীবগী অমদি তপ্তীগী অরাবসি word knowledge methodতগী খংদোকপগে ?

- (1) রাহৈ পরেং শেশ্বগী মথং-মনাওদা মতেং পাংবনা ওই
- (2) অচুম্বা খোনথোক্কা ওইহনলি
- (3) অঙাংশিংনা শুগাইনা তাকপগী অরাবা মাইয়োক্কা
- (4) মথকীশিংসি লোইনমক্কা

134. মখাশিংসিদগী লোনগী ফ্লীগা মরি লৈনদবদু করশ্বনো ?

- (1) পাবা
- (2) ইবা
- (3) তাবা
- (4) লোন্দা অপাম্বা লৈবা

135. লোন হেনগৎহনবদা শোকহনলিবা মরমসি

- (1) হকচাংনলি
- (2) লৌশিং-গ্যামনি
- (3) মী অমগা-অমগা খেন্নবনলি
- (4) মথকীশিংসি লোইনমক্কা

দিরেক্সন : মখাগী পীরিবা বারংগী মুন্না পারগা পীরিবা রাহংগী অসিগী খাইদগী চান্নবা পাউখুম পীয়ু (রাহং 136-143) :

পৃথিবীগী মফম অতৈদা হৌদবা মণিপূরখজুদা হৌবা, মণিপূরগী লৈহাও অমদি ঈশিং নুংশিংকা চান্নবা, ঈশ্বরনা মণিপূরগীদমক পীবা খুদোল অমনি কৌনা। বোতানিকেল মিৎদা *Scirpus Lacustris* হয়না খঙনৈ। কৌনা অসি ঈশিংদা হৌবা পাস্বিনি। চহী খরসিদা কৌনানা শাবা পোৎলম কয়া শীংথানিংঙাই ওইবা মওংদা পুথোক্কা। কৌনানা শাবা পোৎলমশিং অসি ভারত্তা যান্না পান্না লৈনৈ। হৌজিক্তি ভারত্তা নত্তনা যু.কে., সিঙ্গাপুর, ফ্রান্স, যু.এস.এ., মালেসিয়া, জর্মনীনিচিংবা লমশিংদফাও যোনবা উল্লে। শান্না হায়রবদা কৌনাগী পোৎথোকশিং অসি এক্সপোর্ত তৌবা উল্লবা হেন্দিক্রাফকী আইতেম অমা ওইরে হায়বা যারে। অশংবা কৌনা পাস্বিশিংনা কংহল্লবা মতুংদা মখল মখলগী পোথোক কয়া পুথোককই। শান্না হায়রবদা কৌনাগী পোৎথোক অসি মণিপূরগী কলাচরগা থাদোক্কা যাদবা অমা মমাংগৈদগী হৌজিক ফাওবদা ওইরক্কা। মণিপূরদা শাবা হেন্দিক্রাফকী পোৎথোকশিং অসি মখল অহুমথোক্কা য়েংবা, যাই—অমনা ইপা-ইপু, পরম্পরাদগী শারক্কা, শিজিন্নরক্কা। খুদম-লী-বানা শাবা লৈবাক্কা শাবা, খুংনা লোনবা, কৌনানা শাবা পোৎলমশিং অনিশুবদা-থায়নদগী শিজিন্নরক্কা, হৌজিক্তি মীরোলনদি ইখঙ খঙদবা পোৎমশিং, খুদম ওইনা লশিং ফি, ফিঙাইরক, শাফি-লানফি, শারোং শুক শুম্বল অসিনচিংবা অহুমশুবদা হান্না শুক্কা লৈরমদবা, সুকশী শিজিন্নরমদবা হৌজিক্তি ইনৌ নৌনা পুথোকপা, শিজিন্নরকপা হেন্দিক্রাফকী পোৎথোকশিং হায়বা অমা, খুদম ওইনা শামতুনা শাবা খোঙউপ, বুলন-শু, নাপী-মপালশিং কৌনানা শাবা সিত কুসন, হেন্দবেগ অমদি অতৈ লৈতেংগী পোৎলমশিং অসিনচিংবনি। হৌজিক্তি কৌনানা শাবা পোৎথোকশিং অসি থায়না ইপা-ইপু হাজুঙগী হৌনা শিজিন্নরকপদা নত্তনা অনৌ অনৌবা পোথোক কয়া পুথোক্কা বার্লড মার্কেৎতা ফাওবা পুথোকপা উমলবা পোৎথোকশিং ওইরে। মণিপূরদা চাউরাক্কা লম হেজুর ১০০০ রোমদা কৌনা

হৌরি। হান্নদি কৌনা অসি শুপ্ততগী ফকশাঙ ফকতেন
লাইখুরম ফক, ফমেন ফক অসিখক্তমক শানরস্মী। অদুনা
কৌনাশি পং-পুমদুনফাও মাঙনরস্মী। ওসি অমসুং হৌজিকী
মতমদদি কৌনাগী অনৌ অনৌবা পোৎলম কয়া মওং তানা
মীনা পাম্ননবা শারে। কৌনা মনা মচেৎ অমফাওবা মাংহন্দনা
শীজিন্নবা যারে। ফক শাবগী কৌনা মকক, মতেক অরেম-
অপানা পেসিল-কলম থম্বা পেন স্তেন্দনচিংবা শাদুনা সুকমাঙ
হেক মাঙহন্দ্রে। মণিপুরদা চাউরাক্লা কৌনানা শাবা পোৎলম
তরানিপালমুক লৈ। কৌনানা শাবা পোৎলমশিং অসি ইকো-
ফ্রেন্দলী ওইবা, নিংথম-কালেন ঋতু অনীমক্তা অইং-অশাগী
খল মান্না থম্বা ওম্বা মরম্বা লাইরিক-লাইশু হৈবা, হকশেলগী
কাঙলোন খঙবা মীওইশিংনা থওইনা কৌনাগী পোৎলমশিংসি
কোয়থি থিদুনা লৈ অমদি চহী-চুপ্লা শীজিন্নৈ।

136. মণিপুরগী ঈশিং নুংশিংকা চানবা ঈশ্বরনা
মণিপুরগীদমক পীবিরম্বা খুদোল অমা লৈ মদু
করিনো ?

- (1) জগোই-ঈশৈ
- (2) থাং-তা
- (3) কৌনা
- (4) লশিং

137. ভারতা নত্তনা যু.কে., শিঙ্গাপুর, ফ্রান্স, যু.এস.এ.,
মালেসিয়া অমদি জর্মননচিংবা লমশিংদফাওবা
য়োনবা ওল্লরুবা মণিপুরগী হেন্দিক্রাফকী আইতেম
অদু করিনো ?

- (1) খুৎনা শাবা লাইফদিবী
- (2) কৌনানা শাবা পোৎশিং
- (3) মরিংনা শাবা থুম্মোক
- (4) বানা শাবা পোৎ-চৈশিং

138. মণিপুরদা শাবা কৌনাগী পোথোকশিং অসি মখল
কয়া থোক্লা য়েংবা যাই ?

- (1) অমা থোক্লা য়েংবা যাই
- (2) অনি থোক্লা য়েংবা যাই
- (3) অহম থোক্লা য়েংবা যাই
- (4) মরী থোক্লা য়েংবা যাই

139. কৌনানা শাবা পোৎশিং অসি করম্বা মতমদগী
শীজিন্নরক্লে ?

- (1) হৌজিক্তা ইনৌ নৌনা
- (2) ২০ শুবা চহীচাদগী
- (3) থায়না ইপা-ইপু হাক্তক্তগী
- (4) শীজিন্নবা হৌরমদি

140. মণিপুরদা লম হেত্তর কয়ামুক্তা কৌনা থানবগে ?

- (1) ১০০০
- (2) ১০০০০
- (3) ২০০০
- (4) ৩০০০

141. লাই খুরস্বদা শীজিন্নরিবা ফক অতেনবা অদু করি পোৎনা শাবনো—

- (1) খৌরীনা শাবনি
- (2) কৌনানা শাবনি
- (3) লংনা শাবনি
- (4) যুবী মকুনা শাবনি

142. মণিপূরদা চাউরাক্লা কৌনানা শাবা পোৎ মখল কয়ামুক পুথোক্লবগে ?

- (1) নিপালমুক
- (2) তরানিথোইমুক
- (3) তরানিপালমুক
- (4) কুনমামাথোইমুক

143. নিংথম কালেন অনীমজ্ঞা অইং আশাগী খল চপ মান্ননা শীজিন্নৈ হায়দুনা মীয়ান্না পান্না শীজিন্নরিবা পোৎ অদু করিনো ?

- (1) কৌনানা শাবা পোৎলমশিং
- (2) লশিং ফিনা শাবা পোৎলমশিং
- (3) লৈবাকনা শাবা পোৎলমশিং
- (4) গ্লাস্তিকনা শাবা পোৎলমশিং

দিরেক্সন : মখাদা পীরিবা বারেংশি মুন্না পারগা পীরিবা রাহংশি অসিগী খ্বাইদগী চান্নবা পাউখুম পীয়ু (রাহং 144-150) :

তরামাপলশুবা শতাব্দীগী লোইরমদাইদা মারকোনিরা রাইয়ারলেস টেলিগ্রাফি পুথোকখিবদগী পৃথিবীগী মফম অমদগী অতোপ্লা মফম অমদা থুনা ঈ-পাও থাদোক থাজিন তৌবগী খুদোংচাবা ফংলরে । পৃথিবীগী অথাপ্পদা লৈবা মফমশি অসি অমগা অমগা যান্না নকশিন্নবগুম তৌহল্লে । ইং ১৯৫৭তা রুশিয়ানা খুৎশেমগী উপগ্রহ অমা থাগৎতুনা পৃথিবীদা ইহান হান্না কোয়হনখি । মদুদগী হৌরদুনা খুৎশেমগী উপগ্রহনা হীরম কয়াদা মীওইবগী কান্ননবা তৌররে । ঈ-পাও থাদোক থাজিন তৌবা, টেলিভিসন প্রোগ্রাম শন্দোকপা, ঈশিং নুংশিংকী ফিভম মাঙজৌননা খঙদোকপা, লৌউ-শিংউবগী-লমশিংগী পাক-চাওবা, মতমগী মতুংইন্বা উমং-রামং, খুঙ্গং অমদি সহরশিংগী হোংলক্লিবা ফিভম, লৈবাকী লৈহাক্তগী ফিভমচিৎবা খঙনবা হোংনবদা খুৎশেমগী উপগ্রহনা কান্নবা যান্না পীররে । কুনশুবা শতাব্দীগী বিজ্ঞান অমসুং মীওইবগী রাখলদা খ্বাইদগী অহোংবা পুরকখিবদি আইসটাইনগী (১৮৭৯-১৯৫৫) থিওরি ওফ রিলেটিভিটিননি । আইসটাইননা স্পেস অমদি টাইম অসি তৎন-থানবা যাদ্ৰবা অপুনবা শক্কোন অমদা শেমগৎখি । ইং ১৯৪২গী ডিসেম্বর থাদা এতোমদগী শক্তিবু ইনরিকো ফরমি (১৯০১-১৯৫৪) অমদি মাগী কাংবুনা মীওইবনা কন্ট্রোল তৌবা ইহান হানবা নিউক্লিয়ার পুথোকপা, অনাবা লাইয়েংবা অমদি লৌউ-শিংউবগী হীরমশিংদা হায়নিংঙাই লৈতনা কান্নবা পীররে । বিজ্ঞানগী অসিগুন্নবা এতোমগী শক্তিগী মীওইবদা খ্বাইদগী লাইবক থিহনখিবদি ১৯৪৫গী আগষ্ট থাদা পৃথিবীগী অনীশুবা লাঞ্জাও মনুংদা জাপানগী হিরোশিমা অমদি নাগাসাকি সহর অনিদা অমেরিকানা এতোম বোম থাদদুনা মীওই লাঙ্ক কয়াগী পুন্নি মাংহনখিবা অসিনি । মীওইবগী চাওখৎ খোঙথাংদা হায়নিংঙাই লৈতনা কান্নরবা বিজ্ঞানগী পোৎলমশিং অমদি রাখল্লোনবু লান্না শীজিন্নরকপা অসি মাঙ-তাক্লিংঙাইগী মশক্লি । পৃথিবীগী শক্তিশিংনা অমত্তা ওইনা পুনশিদ্দুনা মসি থিংনবা হোংনগদবনি ।

পৃথিবীৰী অনিশুবা লাঞ্জাও মনুংদা ইলেক্ট্ৰনিক কম্পুটৰ পুথোরকপদগী কম্পুটৰ অসি হৌজিকী মতমদা হীৰম খুদিংমক্তা শীজিন্নরে। কম্পুটৰগী মতেংনা লুরবা অক্ষশিং য়ান্না থুনা হোংহনবা ঙুমই। এরোপ্লেন অমদি মিসাইলশিংগী অফবা অমদি ফক্তবা কম্পুটৰগী মতেংনা হান্না খঙদোকপা ঙুমই। গাইডেদ মিসাইলশিংনা চৎকদবা লম্বী লমজিংবা অমদি ঙ্গশিং নুংশিংকী ফিভম মাঙজৌননা খঙহনবদা কম্পুটৰ শীজিন্নরি। রেলরে অমদি এরোপ্লেনগী টিকেট रिजार्बेसन তৌবা, লৈবাক অমগী শেল থুমগী ফিভম মাঙজৌননা খঙহনবদা হোংনবদা কম্পুটৰনা হায়ঙমদনা কান্নবা পীরি। অনা-লায়েংগী হীৰমশিংসু কম্পুটৰ শীজিন্নরি। অসিদসু নত্তনা মইে তক্ষমশিং অমদি লাইব্ৰেৰিনচিংবদসু কম্পুটৰনা কান্নবা পীরি। জীববু নুংশিবা হায়বা রাখল অসি বিজ্ঞান হৈৰবশিংগী মফমদসু পোকহন্দুনা মীওইবগী মাঙনবা পুন্না কন্ট্ৰোল তৌবা দরকার ওই।

144. তরামাপলশুবা শতাব্দগী লোইরমদাইদা মারকোনিয়া কৰি পুথোকখিবগে ?

- (1) কম্পুটৰ
- (2) ষ্টেথেস্কোপ
- (3) রাইয়ারলেস
- (4) টেলেস্কোপ

145. পৃথিবীদা ইহান হান্না খুংশেমগী উপগ্রহ অমা রুসিয়ানা থাগৎখিবদু কৰি চহিদনো ?

- (1) ইং ১৯৫৪
- (2) ইং ১৯৫৬
- (3) ইং ১৯৫৮
- (4) ইং ১৯৫৭

146. থিওরি ওফ রিলেটিভিটি কনানা পুথোকখি ?

- (1) আইন্সটাইন
- (2) গেলীলীও
- (3) ভেনকতরমন
- (4) আব্দুল কলাম

147. ১৯৪৫ এতোমগী শক্তিনা মীওইবদা খ্বাইদগী লাইবক থিহনখিবা লৈবাক অদু কৰি কোঁই ?

- (1) আমেরিকা
- (2) জপান
- (3) ফ্রান্স
- (4) জৰ্মান

148. বিজ্ঞানিকশিংনা পৃথিবীগী অনিশুবা লাঞ্জাও মনুংদা কৰি পুথোকখি ?

- (1) মিসাইল
- (2) খুংশেমগী উপগ্রহ
- (3) ইলেক্ট্ৰনিক কম্পুটৰ
- (4) টেলেস্কোপ

149. এরোপ্লেন অমদি মিসাইলশিংগী অফবা অমদি ফক্তবা কৰন্না খন্দেক্কনি ?

- (1) বিজ্ঞানিকশিংনা
- (2) পাইলোটশিংনা
- (3) কম্পুটৰনা
- (4) খন্দোকপা ঙুমদে

150. ‘কোয়হনখি’ হায়বা রাইশিদা সিলেবল কয়া য়াওই ?

- (1) অমা
- (2) অনি
- (3) মঙা
- (4) অহম

মখাদা পীরিবা নীতি-নিয়মশিং (Instructions) অসি য়ান্না চেকশিনা পাউ :

1. মখাদা পীরিবা ব্রাহ্মশিংশি পাউখুম পীদিংগী মমাংদা চেকশিনা পাগনি। মতুংদা টেষ্ট বুকলেটতা যাওরিবশিং অদুগী পাউখুম পীগনি।
2. OMR অঙ্গর শীটকী অনীশুবা নাকন্দা ব্রাহ্ম খুদিংমকী পীরিবা কলম (Column) মরিদুগী মনুংদা শুপ্লগী অচুশ্বনি খল্লাবা মফম অদুখক্তদা ব্লেক/ব্লু বোল পোইন্ট পেননা ময়েক শেংনা মার্ক (Mark) তৌগদবনি। অতোপ্লা মফম অমদা অনীশুবা মার্ক তৌবা য়াদে।
3. কেন্দিদেটশিংনা অঙ্গর শীটতু থুপচিনবা, থেকচিনবন চিংবগী মওং অমত্তা তৌবা য়াদে। অঙ্গর শীটতা রোল নম্বর ইননবগীদমত্তা থমলিবা মফম অদুখক্তদা নশাগী রোল নম্বর ইগদবনি। অতোপ্লা মফম অমত্তা ইশিনবা, য়েকশিনবা তৌবা য়াদে।
4. টেষ্ট বুকলেট (কেইসন পেপার) অমসুং অঙ্গর শীট অদু য়ান্না চেকশিনগদবনি, করিগুশ্বা মরম অমত্তদসু (শুপ্লগী টেষ্ট বুকলেট অমদি অঙ্গর শীটকী নম্বর মান্নরমদবদগী শিন্দোকপা নত্তনা) অনীদু শিন্দোক-শিঞ্জিন তৌবা য়ারোই।
5. কেন্দিদেটশিংনা টেষ্ট বুকলেট অমদি অঙ্গর শীটকী Code অমসুং নম্বর অদু (Attendance Sheet)তা ময়েকশেংনা চুন্না ইগদবনি।
6. OMR পাউখুমচে অদু মেচিনা পাগনি এডমিত কার্দতা পিখিবা ইনফোরমেশন অদুগা খেল্লাবা লৈহল্লোইদবনি। অদুনা ইনফোরমেশন অদু মপুং ফাদনা থমলমলোইদবনি।
7. কেন্দিদেটশিংনা পরিক্ষা হোল/roomদা মশাগী Admit Card নত্তনা করিগুশ্বা মখলগী লাইরিক, অনশ্বা চে-চাং, পেজর, মোবাইল ফোন, ইলেকট্রনিক ডিভাইস নচিংবা পোং অমত্তা পুশিনবা য়াদে।
8. মোবাইল ফোনশিং, ই-পাও ফাওদোকুবা খুংলাইশিং (সুইচ ওফ তৌরগফাওবা), অতোপ্লা পাস্বেশিং পরিক্ষা হোল/room মনুংদা পুরকপা য়াদে। বারোলশিং অসি ইন্দ্রবদি নত্তবা পাশ্বে শিজিনে হায়দুনা পরিক্ষাদগী তাহোকপা য়াওনা এক্সন লৌখৎকনি।
9. ইনভিজিলেটরনা হংলকপগা কেন্দিদেটশিংনা মশা-মশাগী Admit Card পুথোক্কদবনি।
10. কেন্দিদেট অমত্তনা সুপারিনটেণ্ডেন্ট নত্রগা ইনভিজিলেটরগী অয়াবা য়াওদনা মশাগী ফমফম থাদোকপা য়াদে।
11. কেন্দিদেটশিংনা মশাগী অঙ্গর শীটতু ইনভিজিলেটরদা পীরমদনা অমদি এটেন্ডেন্স শীটতা অনীরক হন্না sign তৌরমদনা পরিক্ষা হোল/room থাদোকপা য়ারোই। মশাগী অঙ্গর শীটতু পীরল্লবসু এটেন্ডেন্স শীটতা অনীরক হন্না sign তৌরমদবা কেন্দিদেটশিংদি unfair meansকী case ওইনা লৌগনি।
12. পরিক্ষা হোল/room মনুংদা ইলেক্ট্রনিক/মেন্যুল কালকুলেটর শীজিনবা য়াদে।
13. কেন্দিদেটশিংনা পরিক্ষা হোল/room মনুংদা পরিক্ষা থারিঙেদা বোর্ডকী Rules and Regulations ঙ্গা চৎকদবনি। Unfair means নচিংবা থোকহন্নিন্দবা থৌদোকশিং থোকলকপদা বোর্ডকী Rules and Regulationsকী মতুংইন্না বারোপ লৌগনি।
14. টেষ্ট বুকলেট নত্রগা অঙ্গর শীটকী করিগুশ্বা মফম অমত্তদা শেগায়-তুগায়বনচিংবা তৌবা য়ারোই।
15. পরিক্ষা হেক লাইবগা কেন্দিদেটশিংনা মাগী-মাগী অঙ্গর শীটতু পরিক্ষা হোল/roomদুদা লৈরিবা ইনভিজিলেটরদুদা খুৎশিন্নরল্লগা মশা-মশাগী টেষ্ট বুকলেটতু পুরগা থোকখিগদবনি।

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर-पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह काले/नीले बॉलपॉइंट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस उत्तर-पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक उत्तर-पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर-पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं उत्तर-पत्र के संकेत या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/उत्तर-पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका संकेत व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से हाजिरी-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर-पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश-पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश-पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य-सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और उनके विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना उत्तर-पत्र दिए बिना एवं हाजिरी-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार हाजिरी-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए, तो यह माना जाएगा कि उसने उत्तर-पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अँगूठे का निशान हाजिरी-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी बोर्ड के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला बोर्ड के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी हालत में परीक्षा पुस्तिका और उत्तर-पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी हॉल/कक्ष छोड़ने से पूर्व उत्तर-पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Black/Blue Ballpoint Pen** on **Side-2** of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
3. The candidates should ensure that the Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the Answer Sheet.
4. Handle the Test Booklet and Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
5. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/Answer Sheet in the Attendance Sheet.
6. A machine will read the coded information in the OMR Answer Sheet. Hence, no information should be left incomplete and it should not be different from the information given in the Admit Card.
7. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the Examination Hall/Room.
8. Mobile phones, wireless communication devices (even in switched off mode) and the other banned items should not be brought in the Examination Halls/Rooms. Failing to comply with this instruction, it will be considered as using unfair means in the examination and action will be taken against them including cancellation of examination.
9. Each candidate must show on demand his/her Admit Card to the Invigilator.
10. No candidate, without special permission of the Centre Superintendent or Invigilator, should leave his/her seat.
11. The candidates should not leave the Examination Hall/Room without handing over their Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where a candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
12. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
13. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Board with regard to their conduct in the Examination Hall/Room. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Board.
14. No part of the Test Booklet and Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
15. **On completion of the test, the candidate must hand over the Answer Sheet to the Invigilator in the Hall/Room. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**